ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4557 — 12/25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1901 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 6 ՉԻԼԳԱՏԷ 1318 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4557

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Հոս առաքուած ձեռագրեր
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Գալաթիա, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամեայ	70	»
» » » »	եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆրանկ
» » »	վեցամեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ցեղագրեալ բոլոր ծախքը բաժանորդագրողս կը վճարեն:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԻՆՉՈՐԻ ՀԵՆ ՅԱՋՈՂԻՐ

Մեր օրաթերթերու գաւառական թղթակցութիւնները յաճախ կը բերեն դրպրոցներու շուրջը յուզուող խնդիրներու նկարագրութիւնը—ճգնիմ, տարփակ խընդիրներու վէճեր, որոնք վերջին ատենները ալ սկսած են խմբագրութիւններու ցուցամեթժումին և ընթերցողներուն ալ հեգնոտ անտարբերութեան հանդիպիլ: Ու ամէնէն հաճոյակատար, ամէնէն ներողամիտ խմբագրութիւններն ալ այդ կարգի յօդուածներուն կուտան արժանաւոր տեղը —խմբագրական անկարեկիր ամենակուլ գմբէիզը...

Կ'արժէ սակայն, քիչ մը քննել թէ ի՞նչ է շատ անգամ պատճառը այդ կարգի վէճերուն:

Շատ հեղ գանգատ եղած է թէ ժողովուրդը կրթասէր չէ, վարժապետներուն չընծայեր անոնց վայել յարգանքը, թէ անոնց ստորացումին մէջ կը փնտռեն մեր հոգաբարձուներն ու թաղականները սեպակ մը անձնահաճ գոհացում, թէ մեր ուսուցիչները նիւթական ու բարոյական զրկանքներու կը մատնուին, ևլն:—Այս ամէնը ժողովուրդին ու դպրոցավար մարմիններուն հաշուին:

Կայ նաեւ այս շարժառիթներուն մէջ՝ ուսուցիչ դասակարգին վերաբերուած կարգ մը դժգոհանքներ, գանգատներ ու պարսաւներ, որոնք ամէն առթիւ ու ամէն տեղ գրեթէ նոյն են, անուններու և տեղերու տարբերութեամբ միայն:

Բայց իրօք անոնց շալակը բեռցուած մեղքերն ալ՝ ամբաստանութիւններն ալ իրա՞ւն են. վարժապետը կամ վարժուհին պէտք եղած հմտութենէն զո՞ւրկ են, իրենց խնամքը վայելող մանուկներուն մաքի զարգացման, անոնց բարոյականին ու իմացականին նկատմամբ անտարբեր ու անզգա՞յ են, հասարակաց օգտին նախանձախնդիր չո՞ն. լոկ նիւթական շահու ապրուստի, ամսականի՞ աչք ունին...

Ոչ մէկը և ո՛չ միւսը:

Մանաւանդ գաւառներու մէջ, որչափ գիտենք, ժողովուրդը յարգ ու պատիւ մեծ բաժին մը միշտ վերապահած է ուսանդաբար իր վարժապետներուն, անոնց արժանիքը աւելի գնահատել գիտէ. ուկսմբերու, հանրային թէ ընտանեկան շրջանակներու մէջ եկեղեցականին գրեթէ հաւասար տեղ կուտայ կրթական պաշտօններուն, չատ անգամ անոնց նը-կատմամբ կոյր վստահութեամբ կը վերաբերուի, ու նիւթապէս ալ, միտարակուսաբ, լաւ՝ համեմատաբար լաւ կը փոխարինէ անոնց աշխատութիւնն ու հոգածութիւնը:

Բայց, այս ամէնուն մէջ կէտ մը կայ որ կ'անտեսուի մեր ուսուցիչներին, կէտ մը՝ որ ամբողջ հոգեբանութիւնը կը կազմէ կրթական պաշտօնէութեան, որ բուն սկզբնապատճառն է անոնց յաջողելուն կամ չյաջողելուն:

Ժողովուրդը կրթութեան պաշտօնեային վրայ կ'ուզէ տեսնել ձիրք մը, որ անոնց հմտութեան քանակէն աւելի արժէք ունի իր աչքին: Այդ ձիրքը, այդ յատկութիւնը դպրոցի չորս պատերէն դուրս մեծ կարեւորութիւն ունի, և միակ գաղտնիքն է ամէն ատոնց որ յաջողութիւն ձեռք բերել գիտցած են:

Այդ ձիրքն է վարուողութիւնը (tact), կենցաղագիտութիւնը՝ եթէ կ'ուզէք, ժողովուրդը սիրաշահելու կարողութիւնը որ մեծ օժանդակը կրնայ ըլլալ՝ ուսուցչի մը համար՝ իր միւս արժանիքները, ուսումնական կարողութիւնը, դպրոցավարութիւնը օգտակարապէս արժեցնելու համար: Շատ անգամ, ուսուցիչը խելացի վարուողութեան մը պէտք կ'ունենայ՝ ամբողջ դպրոց մը աննպաստ դիրքէ փրկելու, իր ալ դիրքը ամուր պահելու համար: Եւ անոնք որ այդ հանգամանքը քիչով շատով ունին, գիտեն ինչ ինչ առիթներու մէջ յաղթել իրենց դէմ ելած նիւթական արգելքներու, դժուարութիւններու, զորս ժողովուրդին անգիտակից՝ միամիտ՝ ու չատ անգամ անմեղ մէկ տրամադրութիւնը կը հանէ իրենց առջեւ: Այդ պարագայի՛ն է որ ուսուցիչը իր նկարագիրը պիտի ցոյց տայ. անոնք որ հեռատես ու թափանցող են, փորձառութիւն ու վարուողութիւն ունին, անոնք ճարպիկ ելք մը կը գտնեն՝ իրենց արժանապատուութիւնը փրկելու՝ մտածելով որ լաւագոյն է սիրաշահող, համոզիչ միջոցներու կիրառումը, և թէ յուզուած կրքերը հանդարտեցնելո՛վ է որ կարելի կ'ըլլայ նոյնանման ամէնէն տգէտ ընդդիմութիւններուն յաղթել, քան դիմադրելով՝ թշնամութիւնները, հակառակութիւնները սաստկացնել:

Այն ուսուցիչները սակայն, որ այս խոհական ու իմաստուն սկզբունքին չեն թափանցած, անհարկի վէճասիրեմամբ մը, անմիտ ու ինքնահաճ յամառութեամբ մը իրենց եսը առաջ կը վարեն, տգէտ ու անխորհուրդ միջոցներով կը փոխարինեն այն ամէն խալ թէ խօսուն պայքարները՝ զորս իրենց դէմ ժողովուրդը մղել կը փորձուի:

Կարեւորն է յաջողիլ. նպատակակէտն է դպրոցական կազմակերպութիւն մը յարատեւ, արդիւնաւոր ընել: Ասոնք ձեռք բերելու համար կ'արժէ քիչ մը եսէն զոհել, կ'արժէ հանրութեան տրամադրութիւնները սիրաշահիլ, կ'արժէ տգէտին հետ տգէտ ձեւանալ, գոնէ առերեւոյթս տեղի տալ, առանց ոտքի տակ առնելու ո՛չ արժանապատուութիւնը, ո՛չ կըրթական ազնիւ ու սուրբ սկզբունքները, առանց դիմելու արհամարհելի ու գծուծ միջոցներու:

Դպրոցական շատ մը ճգնիմ հակառակութիւններ, մեքենայութիւններ, աւերներ գոյութիւն չպիտի ունենային, եթէ այս վարուողութիւնը շատերուս քով չը պակէր. հոգաբարձուն ալ, թաղականն ալ ու մեր բարեփիտ վարժապետներն ալ, շատ օգտակար կերպով կրնային կիրարկել այդ հմայիկը կամ տլիսմը (թիլսըմ):

Վարուողութեան այդ ձիրքին առաջին պայմանն է համակրանքով սրտաբաց ու տաք վերաբերուիլ ժողովուրդին նկատմամբ. անոր վարք ու բարքին, անոր շահերուն, անոր յօժարութիւններուն դէմ չելլել, ընդհակառակը՝ անոր մտնել, անոր մէջ մտնել, հետը ապրիլ, անոր խնդութեան մասնակցիլ, բարձր ու չհաւնող հովերէ չվարուիլ, անոր եսը չարհամարհել, մէկ խօսքով՝ հաշտ ու սիրաշահող ըլլալ, կուսակցութեան չյարիլ, միջակայրի՝ տեղական պայմաններու յարմարելի ու փոխադարձ վստահութիւն ու համարում շահիլ:

Անվրէպ է յաջողութիւնը անկէ ետքը:

Մանաւանդ Պոլսէն գաւառ դացող վարժուհիներուն ու վարժապետներուն է որ այս ձիրքը անհրաժեշտ է: Գաւառացին ի սկզբան շատ զգուշաւոր դիրք մը կը բռնէ Պոլսոյ միջավայրէն իր մէջ փոխադրուած ուսուցչի մը նկատմամբ. կը նայի՝ ընել նոյն իսկ թէ կասկածոտ է, և առիթներ կը ստեղծէ այդ «օտարականին» ապրելու կերպը, յօժարութիւնները, —վարքը բարքը, «բարոյականը» փորձի ենթարկելու: Վա՛յ անոր որ այդ փորձարկութեան միջոցին թեթեւ կը վերաբերուի, մեծամտութիւն կը ծախսէ, կը կեղծէ, կը հեգնէ, կը ծաղրէ միջավայրին կարգուսարքը, ժողովուրդին բարքը, լեզուն, սովորութիւնները, հագուստը:

Ասոնց համար յաջողելու առաջին ու գլխաւոր պայմանն է յարմարիլ տեղական պահանջումներուն, չանգօսնել միջավայրը, իր բարքն ու վարքը պատուաստել՝ պատշաճեցնել տեղական ըմբռնումներուն: Գաւառական ամէնէն զարգացած քաղաքն ալ Պոլիս չէ վերջապէս, ու մանաւանդ քանի՛ հեռանանք կեդրոնէն, այնքան կը փոխուի, կը զանազանուի քաղաքակրթութեան աստիճանը, ու կեանքի նոր ըմբռնումներ՝ ապրելու, խօսելու, հագնելու, քալելու, նիստուկացի նոր ու տարբեր եղանակներ երեւան կու գան, որոնց դէմ ելլել, հակառակիլ բնաւ օգուտ չունի. այդ ամէնը բարեփոխելու, նախապաշարումները, վնասակար սովորութիւնները, սխալ ըմբռնումները ջնջելու, կարգի բերելու իմաստուն միջոցն է վարուողութիւնը և բարքերու պատուաստումը:

Իբր ուսուցիչ սիրցո՛ւր ինքզինքդ ժողովուրդին, վստահութիւն ներշնչէ անոր, յեսոյ մտածէ անոր պակասութիւններուն դարման տանիլ՝ քեզի համար որոշուած սահմանին մէջ: Այդ վարուողութիւնդ է յաջողելուդ երաշխիքը: Անով պիտի կրնաս արդիւնաւոր ըլլալ:

Ս. Դ.

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

«Գիրք գրելու արուեստը», գրեց Հ. Գաբրիել Վ. Մեսեվիբեան, Վիեննա, Մխիթ. Տպարան, 1898:

«Օգուտ չունի, մէյ մը որ զրիչը ձեռք առած է պիտի «շարունակէ, եւ որչափ ալ «աննպաստ մատենախօսա«կանները գրուած ըլլան իր «առաջին գրքին, յօդուածին «եւլ.ին նկատմամբ, կը ջանայ «երկրորդ մը հրապարակ նե«տել՝ առաջնոյն թերութիւն«ները ուղղելու խոստմամբ «բայց քննադատին խօսքերը «ոչինչ համարելու դիտմամբ:»

ԳԻՐՔ ԳՐԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ, էջ 4-5

Դ.

Սխալ ու անսովոր բացատրութիւններ

1. «Իսկոյն հաստատութիւն պիտի տան», էջ 3.—...պիտի հաստատեն:

2. «Նոր լուսաւորութիւն չի տար հեղինակին», էջ 43.—??:

3. «Իսկ մեր տուած ակնարկները», էջ 23.—...խորհուրդները:

4. «Իրարու հաւասարակշռութիւն պիտի տան», էջ 105.—...զիրար պիտի հաւասարակշռեն:

5. «Նոյն իսկ համալսարաններ յաճախողներ կան, որ իրենց բրած ուսմանց հակառակ՝ կը մնան հասարակ մտածողտափակ գրող», էջ 5.—...առած ուսումներուն:

6. «Դպրոցական կեանքի ծանօթները», էջ 3.—...ծանօթ եղողները, անոնք որ ծանօթ են:

7. «Հեղինակներ, որ... շարունակութենէն ձեռնթափ կ'ըլլան,», էջ 10.—...ձեռնթափ կ'ըլլան, կը հրաժարին շարունակելէ:

8. «Գրի դիւտն հազիւ թէ եղած՝ Մեսրոպներ և Սահակներ փութացած են թարգմանութեանց», էջ 21.—...թարգմանութիւններ ընելու:

9. «Թղթի այսպիսի տարաժամ խնայութիւնն», էջ 48.—... անպատեհ, դըժպատեհ:

10. «Գրաշարը չարամարդութիւններ կրնե,» էջ 47.—...կ'անիծէ, անէծք կը կարդայ:

11. «Հակառուութիւն չունենար հեղինակը գրուածքին շրջանուն սպասելու կամ թուղթը դարձնելու ժամանակ ժամավաճառ ըլլալու,» էջ 51.—Պէաք:

12. «Առանց ամենեւին սպասելու հարկին մէջ գտնուելու,» էջ 51.—... Բնաւ:

13. «Ընդհատութիւններ յաճախ կուգան», էջ 51.—Ընդհատումներ:

14. «Շատ կը դիւրանան հեղինակին գործը», էջ 51.—Ընդհատումներ:

15. «Այնպիսի գրքեր որ հեղինակին զօրութիւնը կը զօրացնեն», էջ 24.—...ևս աւելի կը զօրացնեն հեղինակը:

16. «Մէկ տողին մէջ կայ ցուրջ 12-14 վանկ», էջ 64.—...իրը:

17. «Հաստատուն ձեռք ունենալ,» էջ 46, 48.—... Ձեռքը անդողդոջ ըլլալ:

18. «Գլոսարէները», էջ 82.—բառացուցակները, բառագրքոյկները:

19. «Արքայիզմ», էջ 39.—Հնաբանութիւն:

20. «Գիմնասիոններ», էջ 5.—Գիմնազիոն, կրթարան:

21. «Սակայն ուրիշ տպարաններ ալ գրեթէ նոյն են գործածուած գրերն ու անունները,» էջ 67.—... Տպարաններու մէջ:

22. «Յետս դառնալ մը», էջ 83.—Յետադարձում մը, յետադիմութիւն մը:

23. «Աւելին աւելորդ կը դանենք», էջ 84.—Ասկէ աւելին անօգուտ կը համարինք:

24. «Այս ամէն անպատեհութեանց առջեւ կ'առնուի,» էջ 93.—... առաջը կ'առնուի, «Այս անպատշաճութեան առջեւը առնելու», էջ 97... առաջ առնելու:

25. «Զատ է թարգմանութիւն և զատ օտար լեզուաւ գրուածք մը ուշադրութեամբ կարդալը», էջ 26.—Զա՛տ է գիրք գրել և զա՛տ գիրք հրատարակել», էջ 43.—Զատ է ընթեռնլի, որոշ գիր, և զատ՝ գեղագրութիւն էջ 45.—...ա՛յլ է...ա՛յլ է.—ուրի՛շ բան է..., ուրիշ բան է:

26.—«Այսպիսի ընթերցման ամենավընասակար հետեւանք կ'ունենան, միայն եւ միայն լրագիր կարդալով գոհ եղողները», էջ 103.—...կը կրեն...մի միայն:

27. «Ցաւանի է թէ ամեն տպագիր գրքերն կարդալու՝ մարդկային կենաց տեւողութիւնը շատ կարճ է» էջ 101.—Ցաւանի է թէ մարդկային կեանքի տեւողութիւնն այնչափ կարճ է՝ որ անհնար է կարդալ բոլոր տպագրուած գրքերը:

28. «Այսպիսի պարապ բաներով վատնելու ժամանակ չունի», էջ 103.—Չի կրնար ժամավաճառ ըլլալ այսպիսի պարապ բաներով:

29. «Ըստ որում կիրքը՝ նոյնիսկ ամենափոքրը՝ առանց ազդեցութեան չի մնար, և ժառանգութեամբ կը փոխադրուի այս գրական ապշութիւնը նաեւ որդւոց վրայ», էջ 106.—...անվրէպ կ'ընէ իր ազդեցութիւնը կիրերու վրայ, և այս գրական ապշութիւնը ժառանգաբար կը փոխանցի նաեւ զաւակներուն:

30. «Անխոնջ ծերունւոյն մտադրութիւնը շարժող տեղերը», էջ 106.—... գրաւող:

31. «Տուն մը չինելու խորհուրդը կ'ունեցուի նախ», էջ 30.—...մարդ կ'ունենայ:—Անծանօթ իրի մը փափաք չունեցուիր», էջ 75.—Մարդ չի փափաքիր անծանօթ բանի մը:

32. «Հասարակ նամակի բառածալ գծուն թուղթ», էջ 50.—...գծաւոր միտալ:

33. «Տպուելի գիրք», էջ 55.—տպուելիք, տպելի:

34. «Իմաստալից առածներ», էջ 60.—իմաստալից:

35. «Կը պատուիս», էջ 100.— Կը պատուիս:

36. «Գեղագիտական (belle-lettres)... գրութիւնները», էջ 105.—Գեղեցիկ դպրութիւններու վերաբերեալ:

37. «Վերը յիշած գծերուն լաւ ուշադիր ըլլալու է», էջ 56.—Վերեւ յիշուած, վերոյիշեալ:

38. «Ուր անհրաժեշտ կարեւոր է», էջ 57, 80.—Ուր անհրաժեշտ է:

38. «Ուր անհրաժեշտ կարեւոր է», էջ 57,80.— ուր անհրաժեշտ է:

39. «Եթէ... ընթերցողին հասկացողութեան օգնութեան հասնիլ կ'ուզենք», էջ 67.— Եթէ կ'ուզենք ընթերցողին օգնել:

40. «Երբ տեղ հրատարակել կ'ուզուի գիրք մը», էջ 66.—... Հրատարակել գիրք մը:

41. «Մտորաբաժիններ», էջ 70.—մտորաբաժանումներ:

42. «Հետաքրքրական կողմերը կը կորսընցնեն իրենց հետաքրքրութիւնը», էջ 74.—... հետաքրքրութիւնը:

43. «Կարեւոր է այս կէտն ալ ուշադրութեան», էջ 85.— արժանի է:

44. «Ինչ երջանիկ կ'ըլլար հեղինակ մը, եթէ», էջ 88.— ո՜րչափ:

45. «Պատկերները յարմար տեղը դնելը դիւրին չէ», էջ 89.—... պատշաճօրէն:

46. «Այլ կողմը դրած ենք սրբագրութիւնները, իսկ ձախ՝ համառօտիւ մեկնած ենք եւայլն», էջ 89.—... ձախ կողմը:

47. Հարկ չէ նշանակել սրբագրուած նշանին զօրութիւնը», էջ 90.—... սրբագրութեան:

48. «Հարկ կ'ըլլայ շատ անգամ ձեռագիրն համեմատել», էջ 90.—... ձեռագրին հետ:

49. «Դժգոյն դէմքով երբեմն մաքուր տպուածի մէջ ալ կը մնան այն նշանները», էջ 92.— ??

50. «Երկարթներով ամրապինդ պընդուած շարուածքը կը թուլցնեն», էջ 93.—... ամրապնդուած:

51. «Լրագիրը պարտական է ծանուցանել գիրքն և կամ յեսս խրկել», էջ 94.—... (յետս ուղարկել), ետ ղրկել:

52. «Եւ եթէ (գրքին ծաւալը) կրկնապատիկ իսկ, ինչ փնաս», էջ 79.—... կրկնապատկուէր:

53. «Վաւ է կատարեալ գիրք մը», էջ 80.—... ընտիր, անթերի:

54. «Ներառիալ գիրք մը նպատակայարմար ընելու համար վանուած ժամանակը կորսուած չէ», էջ 80:

55. «Ապագայ բառագիտութեան համար», էջ 81.—... բառագրութեան:

56. «Պատճառն է, այս բառերը գործածողին՝ զանոնք տեւական ընելու փոյթ տանիլը», էջ 81.— Պատճառն այն է որ այս բառերը գործածողը փոյթ տարած չէ զանոնք տեւական ընելու:

57. «Անպատեղի ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլայ ինք», էջ 83.— Անգին:

58. «Այս յետս դառնալն» աւելի փութով և «ընդարձակ գծերով կատարելու», էջ 83.—... ընդարձակ սահմանի մէջ, լայնօրէն:

59. «Փեպեs կարելի է 2.3-4 լրագրի ալ գործածիլ», բեեւ չատ դժուարաւ», էջ 100.—... բայց չատ դժուարաւ:

60. «Եւ ոչ պատասխան կրնայ տալ», էջ 103.—Եւ ոչ իսկ պատասխան կրնայ տալ, պատասխան անգամ չի կրնար տալ:

61. «Եթէ կ'ուզենք որչափաւ առիթ օգուտ քաղենք անոնցմէ», էջ 111.—... յարմար առթիւ, պատեհ առթիւ:

62. «Կ'ուզենք այս հետեւեալ խորհրդածութիւնը գրել», էջ 112.—... հետագայ:

63. «Զի կրնար պարծիլ Գարլիլի պէս որ մէկ ակնարկով կարենայ էջ մը կարդալ», էջ 111.—Զի կրնար պարծիլ Գարլայլի պէս՝ թէ մէկ ակնարկով միայն կրնայ էջ մը կարդալ:

64. «Անառաւելն նոր հրատարակուած աստեն մեկը կամ միւսը հնաքրքրութիւն նորատիպ գիրքն ամբողջապէս կարդալու», էջ 75.— չատ չատ,... այս կամ այն մարդը:

65. «Եթէ ծածկանուն ստորագրես, իրական անունդ հարկ է որ ծանօթ ըլլայ խմբագրութեան», էջ 99.—Եթէ ծածկանուն ստորագրես, հարկ է որ իրական անունդ ևն.:

(Շար.) ԼԵԶՈՒԱՍԷՐ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՄԱՆՉԵՍԹՐ, 16 Փետր. 1901

ՊԱՆՔԱՅԻ ՍԱԿ 4½ %

Լոնտոնի հրապարակին վրայ դրամի հատուցումը նուազ եղաւ վերջացող շաբթուն մէջ, բաւական կարեւոր գումարներ կառավարութեան փոխառութիւն յատկացուած ըլլալուն, տուրքերու ու Պօրսային հաշուեյարդարութեան պատճառներով: Այս վերջնոյն վճարօրէն բաւական խոշոր գումարներ քաշուեցան Անգլիոյ պանքայէն 5% տոկոսով, սակայն երէկ, բաց հրապարակին վրայ դարձեալ օրէ օր 3½ էն 4% իսկ շաբաթական այլ-մանաժամաւ 3¾ էն 4% սակերով գործառնութիւններ եղան: Կը յուսացուէր թէ պանքայի սակը այս հինգշաբթի կըրկին անկում մը պիտի կրէր, սակայն ուէ փոփոխում չեղաւ: Անգլիոյ Պանքային հաշիւները կը ցուցնեն թէ ոսկիի օգնքը հասած է 33,585,436 ա. օ.ի, որ բաղդատուելով անցեալ շաբթուան հետ 957,951 ա. օ.ի յաւելում մը կը նշանակէ: Պանքան 436,000 ա. օ. արծաղութեամբ ոսկի ստացաւ արտասահմանէ և ներքին հրապարակներէ ներածուեցան 531,951 ա. օ.: Թղթադրամի շրջաբերութիւնն ալ ինկաւ 251,915 ա. օ. և հետեւաբար պահեստը ստացաւ 1,209,866 ա. օ.ի յաւելում մը, հասնելով 22,724,011 ա. օ.ի, որուն պարագին հանդէպ ունեցած համեմատութիւնը 3¼% բարձրանալով հասաւ 48⅞%:

Փոխառակագիրներու երկիւղն դեղչի սակերը հետեւեալներն էին. Պանքայի թղթեր 3)ա 3¾%, առեւտրական առուշնակագրեր թեղթեր 3)ա 4 4½%:

Արտասահմանի գլխաւոր սեղանաւորական հրապարակաց պանքայի և բաց հրապարակի տոկոսի սակերը հետեւեալներն են

	Պ Ս.	Հ. Ս.
Բարիզ	3%	2⅝%
Պերլին	5	3⅛
Համպուրկ	5	3⅛
Պրիւսէլ	4	3¼
Վիէննա	4½	3¾
Հռոմ, Թիւրին և Ժենովա	5	4¼
Բեռլինպուրկ	5½	անուանական
Նիւ-Եորք փոխառութիւն		1½-2%
Նիւ-Եորք փոխանակագիր		3 4%

* * * Բաղդատմամբ նախորդ երկու հաշուեյարդարութեանց վերջացող շաբթուան բաւական դիւրին և առանց դէպքի տեղի ունեցաւ Լոնտոնի պորսային մէջ, որովհետեւ դրամի հայթայթումը չի բաղխեցաւ մեծ դժուարութեանց և ընդհանուր առմամբ գնեռու ընթացքն ալ նպաստաւոր հանգամանք մը ունեցաւ գնողներուն: Օտար կառավարութեանց թուղթերը բաւականաչափ ունեցան, առանց բացառութեան պիտի ըսէինք եթէ պանիկականները 71¼ էն 70⅝ ի և Ռուսկուէյի թղթերը 48⅛էն 47⅝ ի չէջնային: Առէլիներուն անկման գլխաւոր պատճառն է անշուշտ Սպանիոյ մէջ տիրող քաղաքական ներկայ տագնապալից վիճակը: Արժանթինի թուղթերը գոհացուցիչ բարձրացումներ ունեցան իբրեւ հետեւանք պարտաթուղթերու մարման մասին հասած լուրերուն:

Անգլիական երկաթուղիներու թուղթերը բաւական լուրջ անկումներ ունեցան, Հըլէնտ Պարնսլէյ 57⅝ էն ինկաւ 52ի, Կրէյթ Սուէին մոլեռանդ Հնդիկներու կողմէ առեւանգուած էքսաւ Ռաուլ:

—Ձոնէն իմացայ, որ նոյն ինքն լսեր է այդ դաշտերի առեւանգութիւնը կատարող Հնդիկներէն: Կը խոստովանիմ թէ երբ ձեր կնոջ առեւանգումը լսեցի, վայրագ ուրախութիւն մը զգացի: Ինքներնս ըսի թէ կրնայի վրէժ լուծել անկէ, ուստի հազար ու մէկ իրարմէ աւելի անգութ ծրագիրներ չինեցի այդ նըպատակաւ, բայց երբ ուզեցի գործադրել զանոնք, չկրցայ, դադրեցայ, Ռաուլ: Զգացի թէ չատ կը սիրեմ ձեզ, հետեւաբար չէի կրնար չարիք հասցնել ձեր սիրած կնոջ:

—Այն ատեն, յարեց Ռաուլ ոտքի ելլելով ու ձեռքերը խաչաձեւելով, ազատեցէ՛ք զայն, ազատեցէք զիս, ու պիտի հաւատամ ձեզի:

(Շարունակելի.)

—Շատ գէշ կ'ընդունիք զիս, Ռաուլ, և սակայն ես անկեղծութեամբ ընդունեցայ ձեզ: Կը խոստովանիմ իմ յանցանքներս, որոնց պատճառաւ մեծցեցէք իս, ուրիշ մը ընտրելով, զոր այնքան կը սիրէք: Ես ալ վրէժ լուծելու համար՝ ծերունւոյ մը՝ Լորա Ռիշմոնտի հետ ամուսնացայ. ա՜հ, շատ լաւ կրեցի պատիժս: Ամուսնութենէս ի վեր շարունակ ձեր վրայ կը մտածեմ. ձեր պատկերը աչքերուս առջեւն է միշտ: Հաւատացէք որ շատ դժբախտ եմ:

Ռաուլ ապշութեամբ մտիկ կ'ընէր Կրասի կեղծ ու պատիր խօսքերը: Նորատի կինը շարունակեց.

—Ա՜հ, չէք հաւատար ինծի ըսաւ բարկութեամբ. չէք ընդունիր իմ զղջումս: Ես որ ոչ մէկուն առջեւ ծնրադրած եմ, այո՛, կատարութենէս կուլամ:

Ու արցունքի խոշոր կաթիլներ կը սահէին Կրասի այտերէն վար:

—Զէ՞ք հաւատար ըսածներուս, հոգ չէ յարեց Կրաս. դարձեալ ամէն ճիգ պիտի թափեմ ձեզ ազատելու:

—Խնդիրը իմ վրաս չի դառնար, որովհետեւ ես չեմ վտանգի մէջ եղողը:

—Այո՛, յարեց Կրաս դառնութեամբ, գիտեմ, ուրիշի մը համար պէտք է ազատել ձեզ: Այդ զոհողութիւնը, որ իմ ուժերէս վեր է, պիտի կատարեմ: Այո՛, կը կրկնեմ թէ պիտի ընեմ այդ զոհողութիւնը, դարձեալ չէ՞ք համոզուիր: Կը խոստովանիմ թէ սրբ ձօ Էճբրթը իմ հլու գործիքս ընելով ուզեցի ձեր պաշտած կինը սպաննել տալ, բայց վերջին պահուն քաջութիւն չունեցայ այդ որոշումը գործադրելու, և հիմա ձեր առջեւ կը ծնրադրեմ աղերսագին, ինչպէս ասկէ առաջ անգամ մը ըրի անտառին մէջ: Օ՜հ, այս անգամ, Ռաուլ ապահով եղիք թէ ձեր սիրած կինը պիտի կրնաք ձեռք անցընել և երջանիկ ըլլալ անոր հետ: Զէք կրնար երեւակայել թէ ձեր այդ սէրը որքան մեծ տառապանք մը պիտի պատճառէ ինծի, բայց հոգ չէ, բաւական է որ դուք երջանիկ ըլլաք:

Ու աչքերը սրբելով նորատի կինը աւելցուց.

—Բայց չեմ ուզեր ա՛լ ինքզինքիս վրայ խօսիլ: Քիչ մը առաջ բաներ հետ կը խօսէի ձեր վրայ. իր լրտեսները, որոնք ձեր վրայ կը հսկեն, տեղեկագրած են թէ դուք և ձեզի ընկերացող Ֆրանսացին որ, անտարակոյս Պ. ա՛Ալբէմբը ըլլալու է, Պէհար եկած էք ձահիրի մէջ գտնուած ադամանդի հանքերուն յատակագիծերը պատրաստելու համար, որոնք հանքային կատարելագործեալ դրութեան մը շնորհիւ, մեծ հաստատութեան պիտի հայթայթէք անոնց. կառավարութեան: Բայց, ճամբան անցէ. սպաներու կողմէ ձերբակալուելով հոս բերուած էք. ըրած պատմութիւնս ամբողջովին ճի՞շդ չէ:

—Շատ ճիշդ է, յարեց Ռաուլ:

—Երբ իմացայ թէ հոս կը գտնուէիք, մէկ փափաք ունեցայ միայն, այն է տեսնել, օգտակար ըլլալ և ազատել ձեզ:

—Բայց ես մինակ չեմ, պատասխանեց Ռաուլ. ինչ առաջ իմ սիրած կինս կայ, այն որ իմ անունս կը կրէ: Ա՜հ, տիկին, պիտի ուզէի հաւատալ ձեր խօսքերուն և վստահ ըլլալ ձեր ուղղամտութեան վրայ, սակայն կը խոստովանիմ թէ այդ բանը անկարելի է ինծի համար. ամէն վայրկեան ջախջախիչ ապացոյցներու կը հանդիպիմ, որոնք ցոյց կուտան թէ իմ թշնամիներուս հետ միացած էք տակաւին:

—Ո՞ւր գտաք այդ փաստերը, հարցուց Կրաս բարկացած ձեւով մը:

—Ո՞ւրկից գիտէք թէ Պլինեաք կոմսէին մոլեռանդ Հնդիկներու կողմէ առեւանգուած էքսաւ Ռաուլ:

—Ձոնէն իմացայ, որ նոյն ինքն լսեր է այդ դաշտերի առեւանգութիւնը կատարող Հնդիկներէն: Կը խոստովանիմ թէ երբ ձեր կնոջ առեւանգումը լսեցի, վայրագ ուրախութիւն մը զգացի: Ինքներնս ըսի թէ կրնայի վրէժ լուծել անկէ, ուստի հազար ու մէկ իրարմէ աւելի անգութ ծրագիրներ չինեցի այդ նըպատակաւ, բայց երբ ուզեցի գործադրել զանոնք, չկրցայ, դադրեցայ, Ռաուլ: Զգացի թէ չատ կը սիրեմ ձեզ, հետեւաբար չէի կրնար չարիք հասցնել ձեր սիրած կնոջ:

—Այն ատեն, յարեց Ռաուլ ոտքի ելլելով ու ձեռքերը խաչաձեւելով, ազատեցէ՛ք զայն, ազատեցէք զիս, ու պիտի հաւատամ ձեզի:

(Շարունակելի.)

—(107)—

ԺՈՒԹ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵ՞ՂԻՆ ՍԱՐԳՐԻՏ

ԵՎ. ԿՐ. ՈՐԴ. ՄԱՍ

ԼՈՒՏԱՍԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿՈՏՈՐԸ

Թ.

Կրասի ձայնին ու շարժումին մէջ յուզումի տարօրինակ չեշտ մը կը թրթռար. կեղծ էր թէ ճշմարիտ, ո՞վ գիտէր: Այտերը գունաւորուած էին, աչքերը կը շողային ու լանջը անկանոն երեւէջներ կ'ունենար: Ռաուլ չէր պատասխաներ Կրասի բացագանչութիւններուն եւ ոչ իսկ անոր ձեռքը ուզած էր սեղմել:

Նորթհըրն և Զաթհամ Սէքընթ Բրիֆը-ըրնս կոչնչացուցին 3, նոյնպէս Տիսթրիքթ Օրիինըրի 21 և նուազագոյն անկումներ կային Կրէյթ Ուէսթրնի, Նորթհ Ուէսթրնի և Նորթհ Իսթրնի վրայ։

Հարաւային Ափրիկէի հանքային թուղթերը վերակենդանութեան նշաններ ցոյց տուին սա ընդհանուր կարծիքին վրայ թէ Պոէրներու դիմադրութիւնը թուլնալու վրայ է և թէ հետեւաբար պատերազմը վերջանալու մօտ է, կարծիք մը սակայն որ հաստատուած չէ ո՛ և է վստահելի իրականութեանց վրայ։ Նոյնպէս սովորականէն աւելի շարժում մը կար արհեստագործական թուղթերու բաժնին մէջ, որոնք սակայն իրական բարւոքումներ չկրեցին բնաւ։

* * * Անգլիական 15 գլխաւոր երկաթուղիի ընկերութեանց 1900ի վերջին 6)ին շահաբաժինները յայտարարուեցան, ընդհանուր յուսախաբութիւն և դժգոհութիւն պատճառելով արժէթուղթի հրաւարակներուն վրայ և պատճառ ելլալով անոնց թուղթերուն առաւել կամ նուազ անկումներուն։ Իրաւ է թէ հասոյթներու բաւական լաւ յաւելում՝ կային, սակայն միւս կողմէ ծախքերն ալ այնչափ մեծ եղած էին որ զուտ հասոյթները, 1900ի առաջին 6)ին պէս, նախորդ տարուան համապատասխանող շրջանին հետ բաղդատմամբ դարձեալ նուազ եղան։ Այս բացատրութիւնը ուելի դիւրահասկանալի պիտի ըլլայ անշուշտ, եթէ ըսենք թէ մինչեւ նախորդ տարուան վերջին 6)ին յիշեալ 15 ընկերութեանց կողմէ 283,258,772 ա. ո. արժէք ներկայացնող թուղթերու վրայ 7,244,484 ա. ո. վճարեցին իրենց շահաբաժին մի միայն 6,239,594 ա. ո., 287,117,179 ա. ո. դրամագլուխ մը վրայ, որ ըսել է հարիւրին $4\frac{3}{8}$։ Նախորդ տարուանը եկած էր հարիւրին $5\frac{1}{8}$։ Այս ընկերութեանց վճարած շահաբաժիններուն ընդհանուր միջիններուն վերջին 3 տարուան բաղդատական ցուցակը հետեւեալն է.

1898	Առ. 6)ա	$3\frac{3}{8}$	երկ. 6)ա $5\frac{1}{4}$
1899	»	$3\frac{15}{16}$	» » $5\frac{1}{8}$
1900	»	$3\frac{9}{16}$	» » $4\frac{3}{8}$

Վերջին վեցամեայ վճարուած շահաբաժիններուն անգոհացուցիչ ըլլալուն գլխաւոր պատճառն էր հանքածուխին և երկաթէդէն ու պղծագնդէն ամէն կարգի անհյաժեշտ առարկաներու սղութիւնը, և սակայն այդ չէր միակ պատճառը։ Երկրորդ պատճառ մըն ալ կայ որ առաջինէն չատ աւելի լուրջ հանգամանք մը ունի, զի վերը յիշուած առարկաներուն գնոց նման ժամանակաւոր ու պատահական չէ այլ մնայուն, ըսել կ'ուզենք ընկերութեանց դրամագլուխներուն յաւելումները։

Հետեւեալ ցուցակով կը ներկայացնենք 15 գլխաւոր ընկերութեանց վերջին 6)ին ունեցած զուտ հասոյթները եւ վճարած շահաբաժինները. նոյնպէս կը նշանակենք ո՛րչափ նուազ շահաբաժին վճարած ըլլալնին, բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն նոյն 6)ա.ին։

	Զուտ հասոյթ	շահ.%	բրդ.
Լընտըն էնտ Նորթհ Ուէսթրն	2825650	$6\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{4}$
Կրէյթ Ուէսթրն	2314481	$5\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{4}$
Միտլէնտ	2262210	$5\frac{1}{4}$	$\frac{3}{4}$
Նորթհ Իսթրն	1835650	7	$\frac{1}{4}$
Լանքաշըր էնտ Եորքշըր	1075578	$4\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$
Կրէյթ Նորթհըրն	1001030	3	$1\frac{3}{4}$
» Իսթրն	1167108	4	$1\frac{1}{4}$
Լընտըն էնտ Սաութհ-Ուէսթրն	1037773	$7\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Սաութհ-Իսթրն	658940	$4\frac{5}{8}$	$\frac{3}{4}$
Լընտըն Զաթհամ էնտ Տովըր	404408	$4\frac{1}{2}$	Նոյն
Լընտըն Պրայթընէն.	755525	7	$\frac{3}{4}$
Կրէյթ Սէնթրըլ	540011	0	—
Նորթհ Սթաֆըրտշըր	184445	4	$\frac{3}{4}$
Մէթրոփոլիթէն	223653	$2\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
Նորթհ Լընտըն	121418	7	$\frac{1}{2}$

Ա. Գ.

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԶԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ — Հ.ներային պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ 1901 մարտ 1)14էն ըսկսեալ հարիւրին կէս ($\frac{1}{2}\%$) տոկոս պիտի վճարուի Օսմ. փոփոխեալ Հանր. Պարտքի արժեթուղթերու թիւ 35 կարգաւորներուն։ Այս տոկոսին վճարումը պիտի ըլլայ մինչեւ 1901 օգոստոս 1)14, նոյն կարգաւորներուն վրայ յիշուած քաղաքներուն մէջ։ Այդ պայմանաժամէն ետքը միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուի։ 2—8

Կ. Պոլիս, 9)22 փետր. 1901

* * *

ԱԶԳ. — Ոգելից ըմպելիներու վաճառման վրայ դրուած տուրքին առաջին մասնավճարի պայմանաժամին, այն է 1317 մարտի մօտենալուն հետեւանքով Հանր. Պարտքի վարչութեան ընդհ. տընօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ գտնուող գինեվաճառներուն և ոգելից ըմպելիներու վաճառականներուն թէ՝ ոգելից ըմպելիներու վաճառման կանոնագրքին 14 րդ. յօդուածին համաձայն, փետրուար ամսուան մէջ պէտք է անձամբ ներկայանան Հանր. Պարտքի վարչութեան ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան։ Կը ծանուցուի նաեւ իրենց թէ ոգելից ըմպելիներու տեսչութիւնը այսօրուընէ կը սկսի գանձել տուրքերը և յանձնել թէղեթներները։ Ով որ մինչեւ մարտ 1 նոյն տեսչութեան չներկայանայ, Օրէնքին խստութեանց պիտի ենթարկուի։

4—13 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 30/13 փետրվար 1901

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ադմիրալից բնտրութիւն մը։— Տասանորդական նոր դրամ։ — Ֆրանսայի գաղութավարները։ — Կոյրերը կը տեսնեն եւ խուլերը կը լսեն։

Բարիզ, 18 փետրուար։ — Երէկ Բարիզի ԺԱ. Թաղին մէջ տեղի ունեցաւ նոյն Թաղին երեսփոխանի ընտրութիւնը։ Երկու թեկնածուներ ներկայացեր էին այդ աթոռին համար, մէկը՝ Մաք Ռէֆիս՝ Ալժէ քաղաքի քաղաքապետը և հակահրէական կուսակցութեան գլխաւոր պետերէն մէկը. այս անձնաւորութեան հակառակորդ էր Ալման անունով անձ մը որ 1871ի դէպքերէն յետոյ վեց տարի տաժանելի աշխատութեան դատապարտուեցաւ՝ իբր մէկը նոյն ատենի շարժման պետերէն. յետոյ Բարիզ վերադառնալով զբաղեցաւ վիմագրութեամբ և այժմ մեծ գործարանի մը տնօրէնն է և ինքգինքը հռչակած է իբր ընկերվարական։ Ուրեմն երկուսն երկու թիկնածուներէն Մաք Ռէֆիս իբր հակահրէական կը ներկայանար, իսկ Ալման՝ իբր ընկերվարական։ Երկուքը միասին այնպիսի թաղի մը մէջ, ուր գործաւորներ և փոքր խանութպաններ միայն կան. իրաւ է թէ այդ թաղը Բարիզի այն թաղերէն է որոց մէջ Հրեաներ ամենաչատ են, նոյն իսկ կարելի է ըսել թէ այդ թաղին մէջ աւելի չատ Հրեաներ կան քան թէ միւս բոլոր թաղերուն մէջ։ Ուրեմն կը տեսնուի թէ ինչ հետաքրքրական էր երէկուան ընտրութիւնը. խնդիր էր իմանալ թէ Հրեաներու թաղին մէջ հակահրէական մը պիտի կրնա՞յ յաղթանակը տանիլ։ Կէս օրէն յետոյ թաղապետական տան բոլորտիքը խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր. հետզհետէ կը խտանար ամբոխը, ամէն կողմերէ հազար ու մէկ ձայներ կը լսուին ոմանք նպաստաւոր, ուրիշներ անոնպատ, ոմանք «կեցցէ՛ Ռէֆիս» կը պոռան, ուրիշներ «կեցցէ՛ Ալման»։ Ժամը 3ին մօտ 7–8000 ժողովուրդ խռնուած էր հրապարակին վրայ, նոյնչափ բազմութիւն մըն ալ քովնտի փողոցներուն մէջ և Բարմանթիէ պուլվարին վրայ. չորս հարիւր ոստիկաններ և մէկ քանի հարիւր ոստիկան-զինուորներ քաղաքապետութեան պաշտօնարանը շրջապատած էին հանրային բարեկարգութիւն պահպանելու համար։ Օրուան մէջ քանի մը ցաւալի դէպքեր պատահեցան, գրեթէ ամէն վայրկեան կռիւներ կը պատահէին, ոմանք արիւնալի. բաւական մարդիկ վիրաւորուեցան, ուրիշներ ձերբակալուեցան։ Ընկերվարականները «Միլլազդային» կոչուած երգը և «Գարմանեոլ»ը կ'երգէին, իսկ ազգայնականները «Մարսէյէզ»ը։ Ժամը 4ին մինչեւ 6 խառնակութիւնները, կռիւները, երգերը, իրարանցումները, աղմուկը եթէթալով կը շատնան և կը բազմապատկուին, բայց 6ին յետոյ քիչ մը հանդարտութիւնը կը սկսի։ Ամէնքը քուէներու յայտարարութեան կը սպասեն։ Վերջապէս երեկոյեան ժամը 8 ուկէսին յայտնուեցաւ քուէարկութեան հետեւանքը. 12,320 հոգի ընտրողներ կան եղեր, բայց միայն 7983 հոգի քուէարկած են։

Պ. Ալման՝ ընկերվարական՝ ունեցած էր 4255 ձայն. Պ. Ռէֆիս՝ 3347 ձայն։ Ուրեմն Պ. Ալման քուէարկողներու կէսէն աւելի ձայնը ստացած ըլլալով ընտրուած է ԺԱ. Թաղին երեսփոխան։ Ընկերվարականները յաղթութիւնը տարին ազգայնականներու վրայ։ Ամբոխը՝ որուն մէջ ընկերվարականները մեծ բազմութեամբ էին, ցրուեցան խումբ խումբ «Միլլազդային» երգը երգելով։

—Բիչ ատենէն Ֆրանսա պիտի ունենայ տասանորդական նոր դրամ մըն ալ, որ պիտի արժէ երկու սանդիմ ու կէս։ Մինչեւ այսօր Ֆրանսայի մէջ դրամի ամենափոքր քանակութիւնը կը ներկայացնէր «սու» կոչուած սեւ դրամը, որ կ'արժէ հինգ սանդիմ (10 վարա)։ Այս դրութիւնը շատ ալ նպաստաւոր չէր, մանաւանդ աղքատիկ ընտանիքներու համար, որոնք զորօրինակ երբ բան մը գնէին՝ որուն մէկ քիլոն կ'արժէր 45 սանդիմ, եթէ միայն կէս քիլօ գնէին կը վճարէին 25 սանդիմ այսինքն կէս գնէն երկուքը ու կէս սանդիմ աւելի, ի՛նչ որ իրենց համար բաւական մեծակշիռ կորուստ մ'էր քանի որ իրենց շահածն ալ մեծ բան մը չէ։ Այս անպատեհութեան առջեւն առնելու համար կառավարութիւնը ասկէ վերջը գործածութեան և առեւտուրի մէջ պիտի դնէ նաեւ սանդիմները։ Այսպէսով կարելի պիտի ըլլայ գնել 1, 2, 3 և մինչեւ սանդիմի բան, մինչ մինչեւ այսօր ամենաքիչ գնով գնուած բանները հինգ սանդիմէ պակաս չէին կրնար ըլլալ։ Անհաւասիկ նորութիւն մըն ալ։

—Ցայտնի բան է թէ Ֆրանսային սիրահար իր ճշմարտապէս գեղեցիկ երկրին, չի սիրեր օտար երկիրներ գաղթելը, ուստի չուզեր ալ իր գաղթավայրերը երթալ հաստատուիլ, սակայն այդ ըսել չէ թէ Ֆրանսայի գաղթավայրերուն վաճառականութիւնը նուազ է քան միւսներունը։ Բայց ի Ալժէրիայէն՝ Ֆրանսայի միւս բոլոր գաղթավայրերուն վաճառականութիւնը հասած է 655 միլիոն 711,145 ֆր.ի, ինչ որ կը ներկայացնէ 78 միլիոն 925,702 ֆր.ի յաւելում մը։ Եթէ ըսենք թէ Ռէյնիոնէն, Սէն Բիէրէն և Միքլօնէն զատ միւս բոլոր գաղթավայրերը արտադրած են այդ 80 միլիոնի յաւելումը, այն ատեն յայտնի կ'ըլլայ Ֆրանսական գաղթավայրերուն խիստ ծաղկեալ վիճակը։ Մանաւանդ Զինէն և և Բամպոճէն ամենառատ հասոյթներ եկած են։ Վերջին հաշիւներէն կ'երեւայ որ Ֆրանսա շատ աւելի ապրանք ներմուծեր է իր գաղթավայրերուն մէջ քան միւս օտար ազգերը։

—Այս միջոցիս Բարիզի հոգեբանական կաճառը (Institut psychologique) ամենուն հետաքրքրութեան առարկայ դարձած է, վասնզի այնտեղ կոյրերուն տեսնել կուտան և խուլերուն՝ լսել։ Արդէն երեք հարիւր փորձեր եղեր են խուլերուն և կոյրերուն վրայ, որոնց ամէնքը լսած և տեսած են ընդհանուր զարմանք պատճառելով։ Դարձեալ ելեկտրականութիւնն է որ այդ հրաշալիքները կը գործէ։ Այս անգամ սենէմաթոկրաֆն է որ դիւրութիւններ կուտայ, կոյրերը այդ գործիքին մէկ մասին վրայ ձեռքերնին դպցնելով պարզապէս կը տեսնեն եղեր, իսկ ելեքտրական թելերով—զորս գործիքին վրայ կ'աւելցնեն—խուլերն ալ կը լսեն խիստ պարզ և յստակ։ Երանի թէ կատարելագործուէր այս նոր գիւտը, ի՛նչ ծառայութիւններ պիտի մատուցուէին հեծող մարդկութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Լորտերու Ժողովը։— Թագաւորին շնորհակալութիւնը։— Երեսի. Ժողովը։— Հարաւային Ափրիկէի խնդիրը։— Պ. Պրոտրիքի յայտարարութիւնը։— Ուղերձին վիճաբանութիւնը։— Ալիոլականութեան դէմ։

Լոնտոն, 19 փետրուար։ — Լորտերու Ժողովին մէջ կարդացուեցաւ Լիտուարտ թագաւորին սա գիրը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ իր գահաճառին ի պատասխան մատուցուած ուղերձին համար.

«Շատ երախտագէտ եմ սիրալիր եւ յարգալիր Ուղերձին համար։ Զգածուած և մխիթարուած եմ այն ցաւակցութեան համար զոր կը յայտնէք իմ ամենասիրելի մօրս մահուանը առթիւ, նաեւ ձեր այն յայտարարութեան համար թէ թագուհին իր երկարատեւ ու արժանայիշատակ գահակալութեան միջոցին անայլայլելի կերպով անձնուէր եղած է իր ժողովուրդին բարեկեցութեանը։ Շնորհակալ եմ իմ անձիս նկատմամբ ձեր յայտնած անկեղծ սիրոյն համար եւ ձեր ունեցած հաւատքին համար թէ միշտ կը փափաքիմ աշխատիլ իմ հպատակներուս երջանկութեանը։ Սրտանց կը ձայնակցիմ ձեր այն աղօթքին թէ Բարձրեալն Աստուած առաջնորդէ իմ խորհուրդներուս և զօրացնէ զանոնք այդ նպատակին հասնելու համար։»

—Երեսի. Ժողովի նիստը բացուած ատեն կարդացուեցան 53 օրինագիծի առաջարկութիւններ և վեց բանաձեւեր։ Այդ ծրագիրներուն երեքը կը վերաբերին կիներու քաղաքային ու քաղաքական իրաւունքները ընդարձակելու խնդրին։ Հրսը՝ ալքալականութեան դէմ մղուելիք պայքարին և չորսն ալ գործարաններու և աղքատներու վիճակը բարւոքելու խնդրին։ Ատոնցմէ եռը եղած հարցապնդումներուն արուած պատասխաններէն յայտնի եղաւ որ հարաւային Ափրիկէի մէջ ոչ ոք հրաման տուած է հրացանի բռնել խաքի դէմ հաւուստ կրող Պոէրները և թէ Պ. Զէմպրլէն, Լորտ Բիչէրի և Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի պահանջումով, պարտաւորուեր է յետաձգել հրատարակութիւնը յայտարարութեան մը՝ որ Պոէրներուն կը խոստանայ խորհրդարանական կառավարութիւն մը։ Նաև հասկցուեցաւ թէ կառավարութիւնները տակաւին բան մը չեն որոշած Բէքինի դեսպանատանց ապագայ պաշտպանութեանը համար, այլ թէ քննելու վրայ են այդ խնդիրը։ Սըր Ճ. Լինկի հարցուց ելմտական նախարարին թէ վաճառականները, մուտքի մաքսերու յաւելումի մը նախատեսելով, փութով ապրանք կը ներածեն, այդ յաւելումէն ազատելու համար, և թէ միջոց մը կա՞յ փրկելու Գանձը այն ղնասէն՝ որուն կ'ենթարկուի այդ պատճառով։ Նախարարը պատասխանեց թէ իրողութիւնը ստոյգ է և թէ մտադիր է անցեալին վրայ ազդեցութիւն ունեցող տուրք մը սահմանել այդ կանխահաս ներածութիւններուն համար։ Ժողովականները ծիծաղներով եւ ծափահարութիւններով պատասխանեցին այդ յայտարարութեան որ շահմոլ վաճառականներու համար լաւ խաղ մըն է։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք հարցուցի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ յունուար 1 էն ի վեր 131 սպաներ և 5580 զինուորներ Անգլիայէն ճամբայ ելած են դէպ ի հարաւային Ափրիկէ։ Ժողովը յետոյ ձեռք առաւ գահաճառին ուղերձին վիճաբանութիւնը։ Պ. Ասքիթ նախ մեղադրեց Պ. Զէմպրլէնը՝ որ հաւատալ կը կեղծէր թէ ընդդիմադիրներ կ'ուզեն հարաւային Ափրիկէի պատերազմը վերջանալուն պէս կամ Պոէրներուն անկախութիւնը վերադարձնել և կամ ինքնօրէն կառավարութիւն մը տալ։ «Շատ անգամ, յարեց Պ. Ասքիթ, մեզ կը զգուշացնեն, ըսելով որ մեր հոս արտասանած ճառերը ազդեցութիւն մը կ'ընեն Պոէրներուն վրայ։ Զեմ յուսար որ խաղաղութիւնը փութացնելու լաւագոյն միջոցը ըլլայ հասկցնել թէ ընդդիմադիրներուն եթէ ոչ ամբողջութիւնը, գէթ մեծամասնութիւնը բացարձակապէս համակիր է Պոէրներուն՝ որոնք անօգուտ ընդդիմութիւն մը կը շարունակեն։»

Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք, հարկ եղած յարգանքը ընելով Պ. Ասքիթի չափաւոր լեզուին համար, յայտարարեց թէ ատենաբանը ընդդիմադիր կուսակցութենէն միակ անձն է որ արդարացի կը գտնէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը։ Նախարարը յետոյ ըսաւ թէ բոլորովին անօգուտ է հաշտարար առաջարկութիւններ ընել Պոթայի կամ Տէվէթի, քանի որ յայտնի է թէ անոնց անկախութիւն պիտի չտրուի և անոնք ալ ուրիշ բան պիտի չընդունին։ Պ. Պրոտրիք հաստատեց թէ կառավարութիւնը պէտք եղածէն աւելի պատասխանած է Լորտ Բիչէրի պահանջումներուն։ Պ. Պրոտրիք Երեսի. Ժողովին վրայ ձգեց պատասխանատուութիւնը բանակին բժշկական վարչութեան թերութիւններուն՝ որուն դէմ երեսփոխաններէն ոմանք գանգատեցան։ Նախարարը ըսաւ թէ Ժողովը իր խնայողական բնազդներով պատճառ եղած է այդ վիճակին։ Պ. Սքոթ ըսաւ թէ Պոէրները կարելի է գոհացում մը նկատեն՝ հարաւ-ափրիկեան դաշնակցութեան մը մէջ մտնելու առաջարկութիւնը։ Լորտ Ա. Քոմբրն որ հարաւային Ափրիկէի մէջ ուղեւորութիւն կատարած է, պատերազմին չարունակութիւնը վերագրեց Պոէրներուն ամբարտաւանութեանը ու տգիտութեանը։ Ըսաւ թէ չեն զգար որ ի՛նչ չարիք կը հասցնեն և անկարող են հասկնալ թէ պարտուած են։ Ատենապետը կարծեց թէ իրլանդական լեզուն կը խօսի. ուստի խնդրեց ատենաբանէն որ սովորական լեզուով խօսի։ Ատոր վրայ բոլոր ազգայնականները բողոքցին։ Պ. Ճ. Ռէտմընտ իբրեւ օրինակ մէջ բերաւ Նոր-Զէլանտայի Խորհրդարանը ուր, կ'երեւայ թէ, ըսաւ, բնիկ երեսփոխանները կրնան իրենց մայրենի լեզուն խօսիլ։ Յետոյ խօսք առաւ Պ. Հուիթբրէդ որ առաջարկեց ուղերձին մէջ շեշտել սա պարագան թէ գահաճառը բան մը չէր պարունակեր ալքալականութեան դէմ։ Հակալքալականութիւնը հիմա ամէնէն հրատապ խնդիրն է Անգլիոյ մէջ և նոյն իսկ ազատականներն են որ արգելիչ միջոցներ կ'առաջարկեն՝ ալքալականութեան դէմ։ Պահպանողականները, առանց ուղղակի դիմադրելու, բարի կամք ցոյց չտուին։ Իրլանդայի երեսփոխան մը նոյն իսկ հակառակեցաւ այդ սկզբունքին, դէթ Իրլանդայի մասին և ըսաւ.

«Կարծամ թէ բաւական բարենորոգումներ ունեցանք ի նպաստ ժուժկալութեան։ Անգլիոյ մէջ եղածին պէս մենք ալ կիրակի օրերը խանութները փակելու պարտաւորութիւնը ունինք։ Կարելի է Անգլիա որոշած է Իրլանդայէն աւելի հեռուն երթալ այդ խնդրին մէջ։ Անձնական փորձառութիւններ ունիմ Անգլիոյ հիւսիսային կողմը տիրող գինովութեան մասին, վասն զի շաբաթ իրիկուն մը հոն ներկայ գտնուեցայ գումարման մը։ 7000 բնակիչ ունեցող դիւղի մը մէջ, ամէնքն ալ՝ այր կին թէ տղայ՝ գինով էին, բայց ի քանի մը իրլանդացիներէ։»

Ժողովականները բաւական ծիծաղեցան և կէս գիշեր եղած ըլլալով նիստը փակուեցաւ։

ԶԻՆՈՒ ԴԷՊԻԵՐԸ

Դեսպանները։—Արշաւանքը։— Գերմանական մեսնոգրութիւնը։

Նիւ-Եորք, 19 փետրուար։— Բէքինէն փետրուար 19 թուականով կը հեռագրեն։—Օտար դեսպանները ութ օր պայմանաժամ տուին Զինացիներուն, գոհացուցիչ հրամանագիրներ հրատարակելու համար։ Օտար դեսպանները կ'ըսեն թէ իրենց այդ պահանջումը վերջնագիր մը պէտք չէ նկատել, վասն զի իրենց ուղածը գլխաւորաբար պատասխանատուութեան ենթարկել է կառավարիչները այն գաւառներուն, ուր սպանութիւններ գործուեցան։ Զինական իշխանութիւնները տարբերութիւն մը չեն տեսներ թէ վերջնագիրը բազմաթիւ ըլլայ և կամ մէկ կամ որ բոլոր պահանջումները պարունակէ։ Զինուորական իշխանութիւնները կ'ուզեն գիտնալ թէ Զինացիները եթէ տրուած պայմանաժամին մէջ չընդունին եղած պահանջումներէն մէկ քանին, դեսպանները ի՞նչ ընել որոշած են։ Զինուորական իշխանութիւնները այսուհանդերձ կը շարունակեն պատրաստութիւններ տեսնել ծրագրուած արշաւանքին համար, զոր վեց գունդեր պիտի կատարեն. ատոնց երկուքը Բէքինէն ճամբայ պիտի ելլեն, երկուքը՝ Թիէն Զինէն և երկուքն ալ Բաօ Թինկ Ֆուէն։ Վալտերսէ մարշալը կը կարծէ թէ ութ օրուան պարէն պէտք եղածէն աւելի բաւական պիտի ըլլայ այդ արշաւախումբին, վասն զի հաղորդակցութեան ճամբաները բաց են և կարելի պիտի ըլլայ նոր պաշարներ ձեռք ձգել։ Կ'ըսուի թէ բանակցութիւնները եթէ չյաջողին, միջազգային մարտանաւերը պիտի գրաւեն Զէֆիուն, Բանթոնը և ուրիշ նաւահանգիստներ, երբ ձմեռը աւարտի։ Միջազգային բոլոր զինուորները, մանաւանդ Գերմանները, ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն մարդանքներ կը կատարեն։

Պերլին։—Հոս մտահոգութիւն պատճառեց այն լուրը թէ Վալտերսէ մարշալը արշաւանք մը կը պատրաստէ։ Այդ զգացումը աւելի շեշտեց անգլիական լրագիրներուն այն հրատարակութիւնները որով դէմ կը խօսին այդ տեսակ արկածելի ծրագիրներու՝ որոնք Զինու հետ կատարուած բանակցութիւններուն կը վնասեն։ Վոլֆսպրուցկի կ'ըսէ թէ Գերմանիա առանձին պիտի նետուի պատերազմի մը մէջ որուն հետեւանքները անհաշուելի պիտի ըլլան, վասն զի Գերմանիա պիտի խլի Զինու մէջ, ինչպէս Անգլիան եղաւ հարաւային Ափրիկէի մէջ։

ՍԵՐԲԻԱ

Կարծիք Վիէննայի մէջ։—Ռուսական քաղաքականութիւնը աւելի շեշտուած։—Սերպիա եւ Սեւ Լեռ։

Վիէննա, 19 փետրուար։— (Թայմզի հեռագիր)։— Սերպիոյ նախարարութեան վերակազմութիւնը լաւ ընդունելութիւն չգտաւ Աւստրիոյ Հունգարիոյ մէջ։ Այնպէս կը նկատուի թէ նոր նախարարութիւնը բոլորովին ռուսասէր է և այդ մասնակի փոփոխութիւնը դիտմամբ եղած է, որպէս զի յանկարծ աջքի չզարնէ եւ Աւստրիոյ դէմ ուղղուած չնկատուի։ Այն պարագան թէ նախարարութեան նոր անդամ Պ. Մաւիչ, Բարիզի սերպիական դեսպանը, արմատական կուսակցութեան ամէնէն յ. փաւոր ու լուսամիտ անդամն է, Վիէննայի մէջ մրրիկաբար չի նկատուիր փոփոխութեան մը առթիւ որ պիտի դժուարացնէ Աւստրիոյ ու Սերպիոյ յարաբերութիւնները։ Դաղաքականութեան այդ փոփոխութիւնը արդէն նախատեսուած էր Ալեքսանդր թագաւորին ամուսնութենէն ի վեր և այդ օրէն սկսեալ յարաբերութիւնները ձգտեալ են։ Աւստրիոյ Հունգարիոյ ազդեցիկ լրագիրները չեն ծածկեր վիէննայի մէջ տիրող զգացմանց ցրտութիւնը և կ'ազդարարեն Սերպիոյ թէ իր այդ ընթացքը լաւ հետեւանք մը չի կրնար ունենալ։

Զեթինեն։—Հոս մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Ալեքսանդր թագաւորին և Սեւ Լերան իշխանին միջեւ հեռագիրներու փոխանակութեանը։ Սերպիոյ թագաւորը իմաց տուաւ իր հօրը մահը և Նիքոլա իշխանը այնչափ համակիր խօսքերով պատասխանեց որ հիմա Զէթինեէի մէջ յայտնի կ'երեւայ թէ ջերմ փափաք մը կայ երկու երկիրներուն միջեւ մտերմական վաղեմի յարաբերութիւնները հաստատելու։ Սերպիոյ արքունիքին մէջ լաւ տպաւորութիւն մը գործած է Սեւ Լերան իշխանին համակրական լեզուն։ Ալեքսանդր թագաւորը հեռագրով ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց Նիքոլա իշխանին։

Երէկուան Հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 23 փետրուար։— Ֆրանսական զինուորները, հիւսիսային Ափրիկէի մէջ, եռ մղեցին Պարապանեու մեկ յարձակումը։ Այս վերջիններէն հարիւր հոգի մեռան և նոյնչափ մըն ալ վիրաւորուեցան։

—Օր. Վէքրա Կէլոն՝ Պ. Էմիլ Տէշանէլի վրայ սպանութեան փորձ կատարողը՝ առժամապար ազատ արձակելու խնդիրքը մերժուեցաւ։

ՀՌՈՄ։—Դեսպանական մարմինը Վատիկանի մէջ ընդունուեցաւ՝ Լէոն ԺԳ. Պապին ծննդեան 92րդ տարեդարձին առթիւ։

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՁԻՍԿՕ։— Սիքի Օվ Ռիօ-տի-Եանեյրօ շոգենաւին ընկղմած ատեն 122 հոգի խեղդուեցան, որոնց մէջ կան 19 սպաներ։ Նիւթական վնասը կէս միլիոն տոլարի կը հասնի։

ՀԵԼՍԻՆԿՓՈՐ (Տիլատէլֆիա)։— Կուսակալը պաշտօնակ ըրաւ ոստիկանապետը փետրուար 18ի դէպքերուն հետեւանքով։

ԹՈՓԻՕ։—Կառավարական կուսակցութեան թերթերը ազդու կերպով կը հերքեն ռուս լրագիրներու գրածները՝ Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ մերձեցման մասին։ Ճաբոնի այդ թերթերը կը յարեն թէ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ ձեռք բերած զինուորական յաջողութիւնները չեն կրնար երկիւղ ազդել Ճաբոնի։

ԲԱՐԻԶ։—Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հազարի չափ Պէրպէրներ յարձակեր են Ֆիմմիմանի զինուորական կայանին վրայ, ուրկէ եռ մղուեր են՝ հարիւր մեռեալ ունենալով։ Ֆրանսացիներուն կորուստն է 9 մեռեալ և 21 վիրաւոր։

ՀՌՈՄ։—Պարաթիէրի տի Սան–Բիէթրօ գնդապետը զինուորական կարգադրութեան։ Բարիզի իտալական դեսպանատան։

ՄԱՏՐԻՏ։— Էսքալավայի մայրաքաղաքներու վանքին մեծաւորուհին հրաման ստացաւ Օր. Ուպաս Սէլլէսին՝ ինչպէս վճռած է դատարանը։ Օրիորդը չուզեր իր մօրը քով վերադառնալ՝ վախնալով իրեն նկատմամբ ի գործ դրուելիք խստութիւններէն։ Հանրային կարծիքը գրգռուած է։

—Ուպաս՝ վերաբերեալ վճռագիրը կ'ըսէ թէ նախնական դատարանները լաւ չեն մեկնած քաղաքային օրէնքը և թէ Օր. Ուպաս, մայրական յարկը թողելով, նոյն օրէնքին 321րդ յօդուածին տրամադրութեանց դէմ գործած է, որով պէտք է իր մօրը վերադարձուի։ Այդ վճիռը միաձայնութեամբ տրուած է։ Մասնաւոր տեղեկութիւններու նայելով, Օր. Ուպաս վանքը գտնուած միջոցին միշտ իր հեռը մարդասպանի մը ունեցած է, և առանց անոր ոչ ոքի հետ կրցած է խօսիլ։ Օր. Ուպաս նամակ մը գրեր է իր մօրը, բայց այդ նամակը մօրը ձեռքը չէ հասեր։ Մայրը մտադիր է աղջկանը հետ ուղեւորութիւն մը կատարել՝ կարգ մը ազդեցութիւններէ դէպ ի ազատ պահելու համար։

ԲԱՐԻԶ։— Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ Գրիկէր նախագահը կը հերքէ անգլիական լրագիրներու այն լուրը, որուն համաձայն պիտի փորձէ եղեր Հոլանտայի մէջ տեսակցութիւն մը ունենալ Անգլիոյ թագաւորին հետ։

—Գրիկէր նախագահը տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեց թէ կը յուսայ որ Անգլիա իրաւարարութիւն մը ընդունի, յարելով սակայն թէ Անգլիացիները պիտի կրնան քանդել ագարակները, ազատել կիները ու տղաքը, բայց երբիք պիտի չյաջողին ընկճել Պոէրները։

ՏՈՒՐՊԱՆ։— Փետրուար 20ին Հայաստէլպերկի մօտ երեք հարիւր Պոէրներ յարձակեցան Նոհանէսպուրկ գացող Թրթատար–կառախումբի մը վրայ և փրաբորեցին հինգ ուղեւոր և մէկ զինուոր։ Անգլիական զինուորները վրայ հասնելով վանեցին Պոէրները։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ։— Բրէդրինի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Ճէպէլը Տիւրուղի նախկին գայմագամ Ճավիտ պէյ։

—Իւլայի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Բուլպարիոյ օսմ. գոմիսէրութեան Թուրքերէնի առաջին քարտուղար Բէֆիզ պէյի և հանքերու մասնագէտներու Խորհուրդին առաջին քարտուղար Սիւլէյման Նաֆիզ պէյի։

—Էտիրնէի նահանգին Էյրի Տէրէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թայբէպոլի գայմագամ Թայրի պէյ, որուն յաջորդեց Բոտինինի նախորդ միւտիր Ահմէտ Հիլմի պէյ։

—Վէռաբեկ ատեանին անդամ անուանուեցաւ վերաքննիչ ատեանին հուդուզի ճիւղին նախագահ Ասլի պէյ։ Վերաքննիչ ատեանին հուդուզի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ նոյն ատեանին անդամներէն Արիֆ Հիքմէթ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամ Թէվֆիկ պէյ։ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Սկիւտարի նախնական դատարանին անդամ Բրիֆաթ էֆ., որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Սալահէտտին պէյ։ ասոր ալ յաջորդեց դատական նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն և իրաւ

ձայն հազար զրուշ ամսաթոշակ յատկացուած է։

ՕՏԱՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ օտար վարժարաններու մէջ հանդէսներու առթիւ ներկայացուելիք թատերախաղերը պէտք չէ տէրութեան իրաւունքներուն և երկրին պատուոյն դպչող բաներ պարունակեն, գրեց նահանգներու՝ որպէս զի մէջերնիս ներքին և արտաքին յարաբերութեանց տեսուչները նախապէս այդ թատերախաղերը քննեն և գնահատեն մը չպարունակելնին հաստատելէ յետոյ անոնց ներկայացումը արտօնեն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանին կինը՝ Մարշալ Պառոնուհին որ Միւնիխ կը գտնուէր, շաբաթ օրը մայրաքաղաք դարձաւ եւ Սիրբէֆիի կայարանին մէջ ընդունուեցաւ իր ամուսնոյն կողմէ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռն ճարտարապետ կարգուեցաւ Բէյ Մալէյատին պէյ, փոխանակ հանգուցեալ Աղնաւորեան Ֆէվանէս էֆ.ի։

ԲԼՈՐՈՅՈՐՄԷՆ ՄԵՌԱՒ.— Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ տեղւոյն Հայոց հիւանդանոցին մէջ կին մը վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուելու համար քլորոֆորմ հոտոտելու պահուն մեռաւ է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ.—Երմանական նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ գանձուած տուրքերէն հանրային կրթութեան յատկացուած մասը չուտով վճարուի Մէարիֆի սնուցիչներուն։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը որոշեց որ օսմ. հիւպատոսները և հիւպատասարաններու պաշտօնեաները իրենց անուանման օրէն առ առաւելն մինչեւ երկու շաբաթ իրենց պաշտօնատեղիները ուղեւորին։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներու ընտրութեան յանձնաժողովին հրահանգ տրուեցաւ, որպէս զի օտար երկիրներ ղրկուելիք պաշտօնեաները պարկեշտ և ուղղամիտ անձերէ ընտրուին։

ՍԷԼԱՆԻԿի թրամուէյի Ընկերութիւնը, ըսելով որ ձիերու հիւանդութենէն և ուրիշ պատճառներէ մեռած է, խնդրեր է իր մենաշնորհի պայմանագրին վրայ՝ յիսուն տարի՝ քառասուն տարի աւելցընել։ Ընկերութիւնը այդ առթիւ առաջարկեր է հարիւր ոսկի աւելցնել թղաթադրամի վճարած հինգ հարիւր ոսկիի գումարին վրայ։

ՇԻՐՔԷԹի ԽԱՑՐԻԷի 42 թիւ շոգենաւը, որ, ինչպէս յայտնի է, կամուրջին առջեւ ընկղմած էր և յետոյ ազատուեցաւ, Գուրպան Պայրամին պիտի կենայ երթեւեկութիւն կատարել, վասն զի մեքենաները մաքրելու գործը միայն մնացած է։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալութիւնը հեռագրով խնդրեց առողջապահական Խորհուրդէն վերջնել Իզմիրի ժամանումներուն համար որոշուած քանակչորս ժամուան քաղաքացիներուն։

ԱՂԻՒՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Եէնիգիւղի այգեպանները ու պարտիզպանները աղերսագիր մը մատուցին ձեռնհաս պաշտօնարանին, ըսելով որ Գառնիկ էֆ.ի ադիւսի գործարանին մուխերը կը վնասեն այգիներուն, պարտէզներուն և պտղատու ծառերուն։ Այդ աղերսագիրը յանձնուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան։

ԻԶՄԻՐի զօրաբաժնին հրամանատար Օսման փաշա որ հիւանդ էր, մեռեր է։

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ.— Հաշիւ եղած է թէ յիսուն տարի առաջ Կալկաթայի մէջ մեռած Մանտրաճօղլուի հարստութեան յիսուն միլիոն ոսկի՝ տոկոսը տարեկան հարիւրին հինգի հաշուով, մէկ երկայրկեանի մէջ 9 զրուշ կ'արտադրէ։

ՆՈՐ ՏՈՊԱՐԱՆ.—Իզմիրի մէջ Տէլալեան Վահան էֆ. արտօնութիւն խնդրած է ամէն լեզուներէ հրատարակութեանց համար տպարան մը հաստատել Բէյլիմալէքլար Պաշիի Զուքուր խանին մէջ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ շաբաթ օրը Կ. Պոլիս ժամանեցին Պոսնայի 240 իսլամ գաղթականներ։

ՏԷՏԷԱՂԱՃի թատրոնին մէջ, անցեալ հինգշաբթի գիշեր, սինէմաթոկրաֆի ներկայացում տրուած պահուն, ելեկտրական լամպերին տպակին կոտրեր և բոցերը տարածուեր են թատրոնին վարագոյներուն և օթեակներուն, բայց կարելի է եղեր շուտով մարել։ Սինէմաթոկրաֆի ներկայացման առնն թատրոնին լամպարները մարած ըլլալով, հանդիսականները բաւական նեղութիւն քաշեր են դուրս ելլելու համար։ Այդ միջոցին քանի մը հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեր են։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Պրուսայէն առնուած մասնաւոր լուրերու նայելով, Միխալէճի դաշտին մէջ Նէնիճ, Հանիպէ ու Գարաոերէ գետակները յորդեր են և Սուքթալը գիւղը ողողուեր է. ուրիշ տասը գիւղերի ալ վտանգի տակ մնացեր են։ Խճուղիին քանի մէթր տեղը ալրուեր է։ Տեղական կառավարութիւնը այդ առթիւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։

—Դարձեալ Պրուսայէն առնուած հեռագրի մը նայելով, Պուրկանիէ գիւղաքաղաքին մօտ Գարընճա գետը յորդեր է. երեք հարիւր տուներ ու եկեղեցի մը ողողուեր և տասը տուներ փլեր են։ Գարասիի կառավարիչ Լօմէր Ալի պէյ նոյն տեղը գացեր է արկածեալներուն օգնելու համար։

—Պրուսայի նահանգին Էտրէմիտ գաւառակին Հրան գիւղախումբին մէջ անցնող գետակը, հինգ—վեց օրէ ի վեր տեղացող անձրեւներէն յորդելով, գործարան մը և քառասունի չափ տուներ քանդեր է։ Կուսակալութիւնը խմանալով հրամայեր է Էտրէմիտի գայմագամին որ իր նախագահութեամբ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմէ, արկածեալներուն օգնելու համար։ Ատոնք առտու իրիկուն ուտելիք կը տանին և յարմար վայրեր պատսպարուած են։ Շրջակայ արտերը ողողուած ըլլալով, տակաւին կարելի չէ սահմանել հունձքերու կրած վնասը։

—Էտիրնէէն շաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Էրկինէ գետը յորդելով, Ատալը և Սարուխանլը գիւղերուն Բիլիճ անտառը ողողուեր է և բոլոր անասունները հեղեղներէն քշուեր ու տարուեր են։ Հինգ գիւղացիներ, որոնք իրենց անասունները փնտռելու գացած էին, տակաւին երեւան եկած չեն։ կը կարծուի թէ խեղդուած ըլլան։ Նաւակներով պաշտօնեաներ ղրկուած են օգնելու ողողուած գիւղերու բնակիչներուն։

ՊՈՐԻՍ ԻՇԽԱՆԻՆ հիւանդութեանը առթիւ Պուլկարիոյ իշխանը հեռագիրներ ստացաւ Վեհ. Սուլթանէն, Ռուսիոյ կայսրէն, Աւստրիոյ կայսրէն, Անգլիոյ թագաւորէն, Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահէն, Ռումանիոյ թագաւորէն ու թագուհիէն, Բորթուկալի թագուհիէն, Սպանիոյ խնամակալ—թագուհիէն և այլն։ Պորիս իշխանին վիճակը, վերջին լուրերու նայելով, քիչ մը գոհացուցիչ կը նկատուի։

ՍԷԼԱՆԻԿի մաքսատան ներածմանց եւրոյն յունուար ամսուան հասոյթին է 13,700 օսմ. ոսկի. անցեալ տարի նոյն ամսուն 13,939 էր։

ԼԱ Հէի օսմ. դեսպան Միսաք էֆ. օսմ. կառավարութեան անունով շնորհաւորած է Հոլանտայի թագուհին՝ ամուսնութեանը առթիւ։

ՊԷԼՃԻՐԱՅի կառավարութիւնը քանի մը ամիսէ ի վեր բանակցութիւն կը կատարէ Պուլսէլի մէջ շաքարի համաձուլով մը գումարելու համար, բայց բուռն ընդդիմութիւն մը կայ, մանաւանդ Մ. Նահանգաց կողմէ։ Ցուսալի է որ խնդիրը քիչ ատենէն կարգադրուի։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբթու շաբաթական անձրեւ տեղացեր է Այտընի նահանգին մէջ։ Ցորենի ու գարիի արտերը սքանչելի տեսարան մը կը պարզեն, մանաւանդ այն ընդարձակ դաշտերը զորս կ'ոռոգեն Մէանդրի ու Հէրմէս գետերը։ Այգիները և պտղատու ծառերն ալ օգտուեցան այդ բարերար անձրեւներէն, բայց հարկ է որ օդերը նուազ տաք ըլլան, որպէս զի յապաղի տունկերու ծլիլը։ Մինչեւ քանի օր եթէ առանմանի քիլայ կրնայ մեծ վնասներ հասցընել հողային բերքերուն։ Նահանգին ներսերէն առնուած լուրերու նայելով այս տարի անցեալ տարիէն աւելի ցորեն և գարի ցանուած է։

ԳԱՏԼԳԻՒՂԻ ԹՐԱՄՈՒԷՅԸ.— Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտներու Խորհուրդը կը քննէ այն յատակագիծները և քարտէսները որոնք Ցոյց կու տան Գատրգիւղի մէջ շինուելիք թրամուէյին անցնելիք փողոցները։ Ինչպէս յայտի է, այդ գիծը ճիւղեր պիտի ունենայ մէկ կողմէն մինչեւ Զամլճա և միւս կողմէն՝ մինչեւ Մոտա, Գըզել Թուփրաք ու Սկիւտար։

ՇԱՒԲԱՐի ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Էտիրնէի մէջ հաստատուելիք շաքարի գործարանին իրաւ մասնաճիւղ Փաշա Պաղչէի մէջ (Վերին Վսուփոր) ղտարան մը պիտի հաստատուի խամ շաքարներու համար։ Այդ առթիւ պայմանագրութիւն մը կնքուած է կայս. կառավարութեան և գործարանին արտօնատիրոջը միջեւ։ Այդ պայմանագրութեան համաձայն հինգ տարի տուրքէ զերծ պիտի մնան գործարանին յատուկ ածուխները և այլն, ինչպէս նաև զտուած շաքարները։ Պայմանագրութիւնը քանի մը օրէն պիտի տորագրուի և պիտի փոխանակուի։

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆԵՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հրահանգ տալ Ափրիկեան Տրիպոլոյ կուսակալին և Պէնկազիի կառավարչին՝ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայել Անգլիոյ թանգարանին պաշտօնեաներէն Պ. Իտուարտ Տորբնի որ այդ կողմերը բնական պատմութեան վերաբերեալ հետազօտութիւններ և ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։

ՄԱՔՍԷ ՋԵՐՄ.— Օտար երկիրներէ ներածուած իրմիկներէն և թեփերէն դատ, օսմ. երկիրներու մէջ թէ՛ օտար և թէ տեղական ամէն տեսակ ցորեններէ պատրաստուած իրմիկները ու թեփերը մաքսէ զերծ պիտի մնան

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Զինուորական վարժարաններու վերատեսչութիւնը նկատելով որ զանազան տեղեր դեղագործները միշտ կը խաբեն ժողովուրդը, խնդրեր է Բ. Դուռնէն ժամ առաջ գաւառներու մէջ ալ գործադրել դեղագործներու բարեփոխեալ կանոնագրութիւնը։

ՊԷՇԻՐԹԱՇի Բէյօյ Իչի Ճատտէսին անցեալները այրած չէնքերուն տեղ քարուկիր կառուցանելու համար արտօնութիւն տրուած է։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, գրեց Այտընի կուսակալութեան՝ քննութիւն կատարել Մէքքի գաւառակին գայմագամին նկատմամբ և արդիւնքը տեղեկագրել։ Այդ գայմագամին համար գրուած է դատական նախարարութեան թէ մարդ կը բանտարկէ ապօրէն

ԲԷՔԱԼ կատարութիւններ և ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։

ՄԱՔՍԷ ՋԵՐՄ.— Օտար երկիրներէ ներածուած իրմիկներէն և թեփերէն դատ, օսմ. երկիրներու մէջ թէ՛ օտար և թէ տեղական ամէն տեսակ ցորեններէ պատրաստուած իրմիկները ու թեփերը մաքսէ զերծ պիտի մնան

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Զինուորական վարժարաններու վերատեսչութիւնը նկատելով որ զանազան տեղեր դեղագործները միշտ կը խաբեն ժողովուրդը, խնդրեր է Բ. Դուռնէն ժամ առաջ գաւառներու մէջ ալ գործադրել դեղագործներու բարեփոխեալ կանոնագրութիւնը։

ՊԷՇԻՐԹԱՇի Բէյօյ Իչի Ճատտէսին անցեալները այրած չէնքերուն տեղ քարուկիր կառուցանելու համար արտօնութիւն տրուած է։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, գրեց Այտընի կուսակալութեան՝ քննութիւն կատարել Մէքքի գաւառակին գայմագամին նկատմամբ և արդիւնքը տեղեկագրել։ Այդ գայմագամին համար գրուած է դատական նախարարութեան թէ մարդ կը բանտարկէ ապօրէն

կերպով և դատարաններու գործառնութեանը կը միջամտէ։

ԷՆԿԻՒՐԻի ՆԱՀԱՆԳԻ.— Զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ Լատաֆա և ներքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին անդամ Հադգը պէյ քանի մը օրէն Էնկիւրի պիտի երթան՝ նոյն նահանգին նկատմամբ կարգ մը քննութիւններ կատարելու համար։

ԹՈՒՐԲԵԼԻՊԱՐՍԻԿ Թղթատարական պայմանագրութեան կնքման բանակցութիւնները առաջ կը տարուին։ Հիմա մանրամասներն կերպով կը քննուին Պայազիտէն մինչեւ պարսկական սահմանագլուխը սուրհանդակ մը հաստատելու և Թղթատարական պայուսակներու փոխադրութեան խնդիրները։

ՈՐԲԱՆՈՅԻՆ կառուցման յանձնաժողովը հարկ եղած յատակագիծերը և ծախքերու ծրագիրը պատրաստելով մատոյց կրթական նախարարութեան։ Շինութիւնները քիչ ատենէն պիտի սկսին։

ՄԱԽՍՈՒՄԷՆ.— Քրուբի գործարանը առաջարկեր է ինք չինել Մախսուսէի համար գնուելիք տանողաց նոր շոգենաւերը։ Պատրաստուած յատակագիծերը և այլն ղրկուած են նոյն գործարանին որ քիչ ատենէն տեղեկագիր մը պիտի ղրկէ ծովային նախարարութեան։

ՔԱԹԱՆԱՅԻ (Սիկիլիա կղզի) օսմ. հիւպատոսը տեղեկագրեր է արտաքին գործոց նախարարութեան թէ Սամոսի գինիները մեծ յարգ կը վայելեն Իտալիոյ հարաւային կողմը և մանաւանդ Սիկիլիայի մէջ։

ԳԱՀԻՐԷԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն բնիկ դատարանը մահուան դատապարտեր է Մահմէտ անուն կին մը որ էրիկը սպաննած և, ոճիրը ծածկելու նպատակով, անոր մարմինը կտոր կտոր ըրած ու հոն հոն նետած էր։

ՀՐՈՂՈՍԷՆ կը գրեն Մօնիդհօքի՝— «Տիմիթրի Թէոտորոֆօ և Մանիթէքթա անուն անձերը որոնք Սիբանայի մէջ գաղտնի կատարուած խուզարկութեանց առթիւ կարգ մը հնութիւններ գտած էին, ուղեցին մաքսէն փախցնելով արտասահման։ Այդ նպատակով համաձայնեցան Բալակիրոս անուն նշանաւոր մաքսանենգի մը հետ։ Այդ վերջինը իր նաւը փոխադրեց այն հնութիւնները՝ ձիթապտուղի կուտեր պարունակող քանի մը պարկերով։ Այն միջոցին երբ Թէոտորոֆօ ու Բաթէքթա նոյն նաւը կը մտնէին, մաքսանենգին ընկերը՝ Բարաքի ծովը նետեց Բաթէքթան։ Նոյն միջոցին Բալակիրոս ալ՝ դաշոյնով զինուած՝ Թէոտորոֆոյի վրայ յարձակեցաւ և քառասուն ոսկին յափշտակեց։ Բիչ վերջը Թէոտորոֆօ ցամաք հանուեցաւ ամայի ծովեզերքը մը։ Չէին յուսացած որ Թէոտորոֆօ կառավարութեան իմաց կու տայ, վասն զի ինք ալ գէշ մըն է ու մաքսանենգ, սակայն Բաթէքթայի դիակը գտնուելով, կառավարութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել երկու ոճրագործները, որոնք, սակայն, երկու օր ետքը յաջողեցան փախչիլ։»

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը ՁԼասէ արտասանութեան և դէմքը կը ծռեւցընէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբուժի տաճերու դիմել Տքթ. Գառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երեքուն և անարմատ ակռաները արհեստական ատենադրեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դրամնէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

VIN DE PEPTONE

Բաթէօռեան հաստատութիւնը և աշխարհի միքրոպաղնական բոլոր աշխատանոցները միքրոպները սնուցանելու և զարգացնելու համար Բէբբօն Շաքօրոյի կը գործածեն, որուն մէկ կրամը 10 կրամ առաջնակարգ եղան միս կը ներկայացնէ, որ բէբսինին կողմէ կը մարսուի։ ատիկ խաթիսը կը կազմէ Վեհն տր Բէբբօն տր Շաքօրոյին, որ ամէն օր կը յանձնարարուի մեր բժիշկներուն կողմէ, լրացնելու անբաւական սննդառութիւն մը, մաքառելու անարիւնութեան դէմ և դիւրացնելու համար մարսողութիւնը։

ՄԿՌՈՒ ՄՕՌԻՒ ՋԵԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Օրլոզզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Գարոնայք Սգող եւ Ֆուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձը ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը տպարարեմ որ մեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց որոնք անհրաժեշտ է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ Տ.Ր. Մ.Ս. ՄԱՔԱՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Ազգային Լուրեր

Երէկ, Ս. Պատրիարքին ծննդեան 60րդ տարեդարձը ըլլալով, Ն. Ամենապատուութիւնը իր բնակարանին մէջ միջոցէի սեղան մը տուաւ ի պատիւ Պատրիարքարանի դիւանապետներուն։ Այս առթիւ, Ս. Պատրիարքը ընդունեց նաեւ խնդակական այցելութիւններ և բարեմաղթական արտայայտութիւններ։

—Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն Պատրիարքարանի մէջ գիշերեց և երէկ առաւօտ ներկայ գտնուեցաւ Մայր եկեղեցիի մէջ կատարուած արարողութեանց։ Ցառաջիկայ կիրակէն պիտի սկսի իր Մեծ Պահքի քարոզութեանց շարքը Մայր եկեղեցիի մէջ։

—Ուսումնական Խորհուրդը յառաջիկայ ուրբաթ օր դարձեալ նիստ պիտի ընէ, վերջնական որոշում մը տալու համար կիրակնօրեայ դասախօսութեանց մասին։

—Ինչպէս կը յիշուի, ասկէ առաջ Պրուսայի առաջնորդ Տ. Արշաքունի եպիսկոպոսին օգնական կարգուած էր Կաբապետ վարդապետ Մկրտիչեան։ կը լսենք թէ Մկրտիչ վարդապետ այս օրերս Պոլիս եկեր է՝ իրեն համար... ծայրագունութեան ատիճան խնդրելու։ Մեկնութիւն չի վերցներ անշուշտ։

—Պիլէճիկի առաջնորդարանէն երկու ամուսնալուծական խնդիր տեղեկագրուած ըլլալով Պատրիարքարան, Կրօնական Ժողովը այս մասին բացատրութիւն պիտի պահանջէ նոյն առաջնորդարանէն։

—Ուրֆայի մեր թղթակիցը, Գ. Կ. Ո. հետեւեալը կը գրէ մեզ.— Վաղեմի ժամանակներու Պատերազմի վէճերուն գիտակներ՝ չեն պակսիր անշուշտ։ Զենք գիտեր՝ նմանութեան ծայր մը կա՞յ մեր Նոր Պատերազմներուն՝ ու անոնց մէջեւ։ Ասցած տարի՝ մեր եկեղեցիին վերամբացումին առթիւ՝ ուրիշ թերթի մը—Սուրհանդակի—մէջ յիշեցինք թէ տարբեր աղօթատուներ երթեւեկելով կոչիկ հինցնող քանի մը աշխարհական հայրապետներ կը պնդէին ալ եւս բաց ձգել պատկերներուն տեղը, — ասելով՝ Լա՛նք՝, քանի որ նիւթական միջոցներու անբաւականութիւնը՝ արդէն «անյաջող» պիտի թողուր որմերուն վրայ սրբանկարներու համամտութիւնը։ Տարուան մը կը մօտենայ եկեղեցիին վերաբացուած ըլլալը, անոր պատերը սակայն մինչեւ հիմակ ալ ճեմ ճերմակ՝ կամ պարզունակ կը մնան առանց պատկերային գունաւորումներու։ Մեր եկեղեցիին այս սոսկալի պարզութիւնը՝ կ'երեւայ թէ նախանձը շարժած է մեր ամէն բանին ցանկալու սովոր քաղաքակից փոքրիկ հասարակութեան մը՝ Ասորիներուն, որոնց մէջ՝ հայ եկեղեցիին արդի պատկերազարդ երեւոյթը առարկայ ըլլալով մեծ վէճ մը ծագած է։ Հիները բնականաբար «Սուրբերուն» կողմը կը բռնեն, բայց նոր կարծուածներ՝— բողոքականներու հետ շփումի մէջ եղողները՝ պատկերները այրելու չափ առաջ կ'երթան։ Թէեւ մենք օտար հասարակութեան մէջ չարամտաբար յուզուող այս վէճին ազդուելու տեղի չտուինք, կը դիտենք սակայն՝ թէ Նոր Պատերազմներն ալ տարբեր ուղղութեամբ ծայրայեղութեան մղուած կը թուին, որուն շարժառիթ եղած են անշուշտ ծիսական եկեղեցիներու մէջ պատկերներու ընդունելութեան մասին բողոքական բացատրիչներու կողմէ տրուած իրականէն տարբեր մեկնութիւնները։ Թէ երբեմն կրօնային կէտերու մասին նոյն ալրիւրներէն տրուած բացատրութիւնները ոչ ասոնցմէ ուղիղ գիտակցութեան (?) վրայ հիմնուած կ'ըլլան՝ կարծենք քիչ շատ կրնայ բացատրուիլ հետեւեալ մանրադէպով։ Օր մը՝ պարզամիտ ազգային մը մեզի կը յայտնէր իր գայթակղութիւնը՝ հայ եկեղեցիի նկատմամբ։ Երբ պատճառը հարցուցինք՝, բաւական «բանգէտ» — միեւնոյն ատեն անշուշտ գրաբար մասին անգէտ — բողոքական ազգայինէ մը առած իր «լուսաւորութիւնը» մեզի հաղորդեց, գանգատելով՝ որ Հայ եկեղեցին՝ Ընկալ Տեր զաղաչանս մեր բառեխօսութիւնամբ սուրբ Աստուածածնին անարատ ծնողի Միածնի որդւոյ խոյ Աղօթքին մէջ անիրաւած է՝ «Միածին որդիէն» առաջ՝ «Աստուածածնի» անունն յիշատակութիւնը «նախատաւորութիւն» տալով։ Հէ՛ռի մեզէ կրօնային խնդիրներու վրայ վիճմտութեան ըղձանք ունենալ. բայց շարադրական պարզ հակադրութեան մը չգոյութիւնը երեւան բերող այս պարագան՝ ինքնին կը յայտնէ՝ կարծենք՝ նուռ խանակը՝ ուրկէ առաջ կ'ուզան չատ անդամ խոսոր գիծեր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնն շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սիվրիհիսարի ազգայիններէն Ցարութիւն էֆ. Գասպարեան, ի յիշատակ իր հանգուցեալ մօրը Տիկին Մ. Սառայի, (610) վեց հարիւր տասը ղրշ դրդ գուլպա նուիրած է Հիւանդանոցիս։ (Հոգաբարձութիւն)

Աղքատախնամս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել թէ հիւանդապահներու պատրաստութեան համար դարմանատան մէջ հաստատուած դասընթացքի առաջին չրջանը աւարտած ըլլալով, նոր չրջանին հետեւիլ փափաքող տիկնայք և օրիորդք պարտին՝ թուականէս մինչեւ տասնեւհինգ օր՝ դիմել Աղքատախնամիս գլխաւոր գրասենեակը, ուր իրենց անունը կրնան արձանագրել։

տալ ամէն օր, առաւօտէն մինչեւ կէսօր, բաց ի կիրակէ։

Ի դիմաց Աղքատախնամի
Վ. Ասիճադպրի Ասիճապես
ՏՈՒԹ. Տ. ԳԱԼԱՄԵԱՆ ՏՈՒԹ. Տ. ԱՇԻՄԵԱՆ
Բերա, 9 փետրուար 1901.

Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Ցակոբեան, Տէր և Տիկին Տոքթ. Կարապետ Բաշեան, Տէր և Տիկին Ստեփան Մարտիկեան, Տէր և Տիկին Վահան Ալեանեան, Պօղոս էֆ. Թորգոմեան, Ռուբէն էֆ. Նիղամեան, Տէր և Տիկին Նշան Գարուճեան, Տէր և Տիկին Խաչիկ Թորգոմեան ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը

ՏԻԿԻՆ ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՄԱՆԻԿԵԱՆԻ

որ յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 52 ամաց, ի խորոց սուգ թողլով քոյրը, եղբայրը և բոլոր ազգականներն ու բարեկամները։ Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի, 13 փետրուար 1901, ժամը 7ին (ը. թ.) Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցեալին մարմինը և ուրկէ պիտի ամփոփուի Պալըգլըլի Ազգ. գերեզմանատունը։

Կէտիկ-Փաշա, 12 փետրուար 1901.

Հեռագրեր Այսօրուան

(Աժանս որ Քոնսթանթինոբլը)

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆԴՈՆ, 24 փետրուար.—Ուիլիի Տիսբէյ կ'իմանայ թէ Անգլիոյ նախարարները երէկ գումարուեր են Լորտ Ռիշնէրի մէկ հեռագրին վրայ՝ ծանուցանող թէ Պոթա զօրավարը անգլիական ընդհանուր հրամանատարէն տեսակցութիւն մը ուզեր է՝ Պոէրներուն ընդհանուր անձնատուութեան մասին անոր հետ խորհրդակցելու համար։ Լորտ Ռիշնէր փետրուար 27ին համար սահմաներ է այդ տեսակցութիւնը։

—Ռիբթաուէն կը հեռագրեն թէ չորս հարիւր Պոէրներ յարձակեր են Ցիշբիվբրի զինուորական կայանին վրայ, բայց զգաստ կառավարմամբ մը ժամանէն յետոյ, ետ մղուեր են։ Անգլիացիներէն երեք հոգի վիրաւորուեր են, որոնց մէկը սպայ։

ԶԻՆՈՒՈՐ ԴԷՊԵՐԸ

Բէրլին.— Ցանցաւոր բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն գլխատումը այսօրուան համար որոշուեցաւ։ Փետրուար 20ին Քուանկ. Զանկի մօտ՝ Բաօ-Թինկ-Ցուոի հիւսիսային կողմը՝ ճակատամարտ մը կատարուեցաւ գերման զինուորներու և չինական կանոնաւոր զինուորներու միջեւ։ Զինուորները երկու հարիւր հոգի կորսնցուցին. իսկ Գերմանները ունեցան մէկ մեռեալ և եօթը վիրաւոր։ Զինուորները փախան դէպ ի Շան-Սի։

ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Բրանդէրկ.—Բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Ցիէտէրիք մայր կայսրուհին քրոնիկ հիւանդութիւնը շատ առաջ դացած է։ Հիւանդը կրնայ քանի մը ժամ ելլել անկողնէն։

Վլիսինկէն,— Անգլիոյ թագաւորը հոս հասաւ և Բրոնպէրկ ուղեւորեցաւ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Նախարարապետ Սագասթա զօրավարը վաղը դահլիճին հրաժարականը պիտի մատուցանէ խնամակալ—թագուհիին։ Հաւանական է որ դարձեալ Սագասթա զօրավարին յանձնուի նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԼՈՆԴՈՆ, 24 փետրուար.— Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորը Գերմանիա ուղեւորեցաւ։ Ուղղակի Հոմբուրկ պիտի երթայ իր քրոջ՝ Ցիէտէրիք մայր կայսրուհին մօտ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՊՈՒԿԱՐԷՇ.— Ռումանիոյ նախարարապետ Պ. Քարբ յայտարարեց թէ չի կրնար փոխել իր ելմտական ծրագիրները և եթէ ասոնք չընդունուին, նախամեծար պիտի համարի հրաժարիլ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆԴՈՆ.— Անգլիական աղբիւրէ առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Տէվէթ զօրավարը չէ յաջողեր Բարբուսայ գաղթականը արշաւելու իր ծրագրին մէջ և թէ պոէր զօրամասերը բոլորովին ցիրուցան վիճակի մէջ են։

ՊԷՐՊԷՐՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ.—Խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան, որպէս զի Պէրպէրները նորէն չյարձակին Փքանսական զինուորական կայաններուն վրայ։

Պ. ՎԱԼՏԷՔ—ՌՈՒՍՕ

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարապետ Պ. Վալտէք—Ռուսօ բոլորովին առողջացած ըլլալով, ընկերութեանց օրէնքին վիճաբանութիւնը երկուշաբթի օրը պիտի վերսկսի Երեսփ. Ժողովին մէջ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին պիտի այցելեն Եւրոպայի մայրաքաղաքները, ինչպէս նաեւ Բարիզը։

ՊՈՒԼԳԱՐԻԱ

ԲԵՌԵՐԱՊՈՒՐԳ.— Ռուս լրագիրները խստիւ կը քննադատեն Պուլկարիոյ ընթացքը։

ՁԻՆՈՒՈՐ ԴԷՊԵՐԸ

ԼՈՆԴՈՆ.—Բէրթինէն կը հեռագրեն թէ Զուանկ և Եուանկին գլխատուեր են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՊՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ս. Ն.	26	20
Ամէնէն բարձր գին	»	26	20
Ամէնէն վար գին	»	26	18
Բուլգարի երկաթ. գոց.	Ֆր.	113	—
Ամէնէն բարձր գին	»	113	75
Ամէնէն վար գին	»	113	—

ԲԱՑՈՒՄ 12 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ն.	26	20
Բուլգարի երկաթուղի	Ֆր.	113	50
Ցամանիք		—	—
Դէբիթ		14	05
Օսմ. Պանքա		—	—
Բանկի ժէնէրալ Օթոմ.		1	06
Ցոս. Ցի. Շանտ է Ֆալ օս.		9	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		1	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		172	—
» պարտատ.		460	—
Քարտի Ֆ. Ցոյոյ		150	—
Թրանսվալ		75	—

ՓՈՒԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ

ԴԵՊԵՔԵԼԵՐԸ

Հ. ՊՈԼՈՅԻ

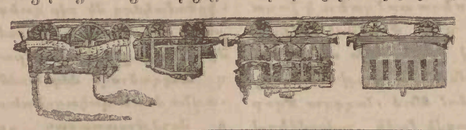

ԲԻՍԿՈՒՈՒՆԻ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԳՐՔԱՐԱՆ

1900 Նոյնքիսներ 1ԵՆ սպասել սիրելիներ գիտ տարբերիրեն

Հ. ՊՈԼՈՅԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԳՐՔԱՐԱՆ

| | | |